GYÓGYSZERÉSZTÖRTÉNETI KÖZLEMÉNYEK

Gyógyszerészet 58. 479-487. 2014.

Egy intézet története

I. rész: A hőskor – 125 éve született prof. Dávid Lajos, az intézet alapító igazgatója

Erős István

Bevezetés

A Szegedi Tudományegyetem Gyógyszertechnológiai Intézete ebben az évben több jeles jubileumot ünnepelhet. 130 éve kezdte meg működését a kolozsvári egyetemen a *tangyógyszertár*, amely a mai intézet jogelődjének tekinthető, és ugyancsak ebben az évben kezdődtek a *Gyógyszerészi műtan* c. tárgy (a mai Gyógyszertechnológia) előadásai. 125 éve született *Dávid Lajos* az intézet alapítója és első igazgatója. 110 éve emelte a tanpatikát Egyetemi Gyógyszertár rangra a kolozsvári egyetem szenátusa, ez volt Magyarországon az első Egyetemi Gyógyszertár. (1931-től az Egyetemi Gyógyszertár neve Gyógyszerészeti Intézet és Egyetemi Gyógyszertár.) 100 éve született *Kedvessy György*, akinek tanszékvezetői működése az intézet aranykorát jelenti. Jövőre, 2015-ben lenne 85 éves *Selmeczi Béla,* az intézet harmadik igazgatója, az ő tanszékvezetői működése idején számos fontos reform történt a gyógyszerészképzésben. Ezek a kerek évfordulók jó alkalmat adnak arra, hogy áttekintsük az intézet történetét, felmutassuk azokat az értékeket, amelyek megőrzésre és továbbfejlesztésre érdemesek.

1. ábra: Dávid Lajos képe a Gyógyszerésztudományi Kar panteonjában (olajfestmény)

Kronológia

1872.: Megalakult Magyarország második egyeteme, a Ferenc József nevét viselő Tudományegyetem Kolozsváron.

1884.: *Bókay Árpád* professzor javaslatára tangyógyszertár létesült az Általános kór- gyógy- és gyógyszertani Intézet keretében. A „receptúrai dolgozdá"-nak nevezett laboratórium *Hintz György* magántanár irányításával kezdte meg működését, és a korszerű orvos- és gyógyszerészképzés műhelye volt.

1884/85.: A tanév folyamán *Hintz György* megkezdi a Gyógyszerészeti műtan c. előadásait, amely tudománytörténeti esemény. Az Osztrák-Magyar Monarchia területén elsőként Kolozsváron hangzott el egyetemi előadás a mai értelemben vett gyógyszertechnológia témaköréből.

1888.: Megjelent *Bókay Árpád* tollából a Vénygyűjtemény c. kiadvány, a mai FoNo elődje. A gyűjtemény valamennyi előiratát kipróbálták a receptúrai dolgozdában.

1890.: *Bókay Árpád* a budapesti egyetemre került, utóda *Lőte József* lett. Ugyanebben az évben elhunyt *Hintz György.* Az ő munkáját *Issekutz Hugó* folytatta, aki 1893-ben megszerezte a habilitációt és tovább vitte a Gyógyszerészi műtan előadásait, illetve a tangyógyszertár vezetését.

1903.: A tanpatikát Egyetemi Gyógyszertárrá (önálló oktatási és szolgáltató egységgé) szervezték. Ez volt az ország első Egyetemi Gyógyszertára, mely 1904. január 1-jén nyitotta meg kapuit.

1915.: Meghalt *Issekutz Hugó*, utóda a gyógyszertár vezetésében és a műtan előadásaiban *Ferencz Áron* lett.

1919.: Május 13-án román katonák szállták meg az egyetem épületét, a magyar tanárokat erőszakkal eltávolították.

1919/20 tanév: A 2. szemesztert a két menekült egyetem (a Pozsonyi Erzsébet Egyetem és a Kolozsvári Fe-

renc József Tudományegyetem) Budán kezdte meg. A kolozsvári egyetemet Szeged polgármestere, *Somogyi Szilveszter* Szegedre hívta meg.

1921.: Az 1921. évi XXV. törvénycikk szerint a Kolozsvári Egyetem ideiglenesen és átmenetileg Szegeden nyert elhelyezést. 1921. október 9-én a rektor ünnepélyesen megnyitotta az egyetemet és megkezdődött az oktatás. Az 1920/21 évi tanrend szerint az Egyetemi Gyógyszertár vezetője és a műtan előadója *Ferencz Áron* egyetemi magántanár volt, ő azonban nem jött Szegedre. A gyógyszertár vezetésére *Dávid Lajos* gyógyszertári fővegyész, helyettes vezető kapott megbízást. Az 1922/23. tanévtől ő adta elő a Gyógyszerész műtant és ugyanebben az évben magántanárrá habilitált.

1926. október 5.: Megtörtént a Gyermekgyógyászati Klinika ünnepélyes alapkő letétele a kormányzó és a kultuszminiszter jelenlétében, ezzel megkezdődtek a nagyszabású egyetemi építkezések Szegeden.

1931.: Az Egyetemi Gyógyszertár a Dóm tér keleti szárnyában kapott elhelyezést, ekkor jelent meg a szervezeti egység nevében a Gyógyszerészeti Intézet.

1940.: Az egyetem a 2. bécsi döntés értelmében visszakerült az újra Magyarországhoz tartozó Kolozsvárra, és Szegeden az 1940. évi XXVIII. tc. értelmében új egyetem alakult, amely Horthy Miklós nevét vette fel. Ugyanebben az évben a 32.900/1940 VKM rendelet életbe léptette a gyógyszerészképzés új rendszerét. Az egyetemi képzés négy évfolyamból (8 szemeszterből) állt.

1951.: A 27/1951/I. 2. Minisztertanácsi rendelet értelmében az orvosi karok kiváltak a tudományegyetemekből és önálló egyetemekké alakultak, Budapesten, Debrecenben, Pécsett és Szegeden. A gyógyszerészképzés ezután az Orvostudományi Egyetemek feladata lett, és a gyógyszerész-képzéssel foglalkozó intézetek az orvosi karokhoz kerültek

1957.: Az ez évi 64. számú törvényerejű rendelet létrehozta a Szegedi Orvostudományi Egyetem Gyógyszerészi Karát. A Kar első dékánja *Dirner Zoltán* egyetemi tanár lett.

1958.: *Dávid Lajos* professzor – 48 évi egyetemi szolgálat és 37 évi tanszékvezetés után – nyugalomba vonult.

1959.: A Gyógyszerészeti Intézet igazgatói állását *Kedvessy György* budapesti docens, habilitált magántanár nyerte el. Javaslatára, a minisztérium hozzájárulását megszerezve, az intézet neve 1962-ben Gyógyszertechnológiai Intézetre változott. Kedvessy professzor az intézetet 1984-ig, 25 éven átirányította.

1984.: A tanszékvezetői megbízást pályázat útján *Selmeczi Béla* kandidátus, egyetemi docens kapta meg. Selmeczi professzor az intézetet az 1995-ben történt nyugdíjazásáig vezette.

1995.: Selmeczi professzort a tanszékvezetésben *Erős István*, az MTA doktora követte. *Prof. dr. habil. Erős István* tanszékvezetői megbízása 2005-ig tartott.

2005.: Július 1-jével a Gyógyszertechnológiai Intézet igazgatója *prof. dr. habil. Révész Piroska*, az MTA doktora lett, aki jelenleg is vezeti az intézetet.

Az intézet kolozsvári gyökerei

A Kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen már az első év folyamán 5 gyógyszerészhallgató volt: *Bíró János, Irk Jenő, Popovics B. Emil, Tati Miklós* és *Valentini Adolf* [1, 2].

A kolozsvári gyógyszerészképzésben kulcsszerepet játszik *Bókay Árpád* (1856-1919), az Általános kór-, gyógy- és gyógyszertan professzora, akinek sikerült az orvosi kar vezetését meggyőzni arról, hogy a kornak megfelelő orvos- és gyógyszerészképzéshez elengedhetetlenül szükséges egy tanpatika, ahol a gyógyszerkészítés és a gyógyszerrendelés tudományát egyetemi szinten oktatni lehet. Ebben a törekvésében jó segítőtársra talált *Hintz György* (1840 – 1890) személyében, aki az egyetemet Bécsben végezte, itt szerzett doktori címet és 1883-ban habilitált. A tanpatika berendezése Hintz tervei alapján nagyon gyorsan elkészült, szép kivitelű laboratóriumi asztalokból, állványzatból, finom porcelán és üveg edényzetből, valamint korszerű eszközökből állt. A tanpatika (receptúrai dolgozda) és a Gyógyszerészeti műtan költségeit az Orvosi Kar fedezte, majd 1896-tól a Vallás és Közoktatási Minisztérium rendes évi átalányt biztosított [4].

Hintz halála és Bókay Budapestre távozása után *Lőte József* vezette megbízottként a Gyógyszertani Intézetet, és a műtan előadásaira, valamint a recepturai gyakorlatok vezetésére *Issekutz Hugó* gyógyszerészt kérte fel, miután Issekutz megszerezte a habilitációt [5].

1903-ban a tanpatika egyetemi gyógyszertárrá alakult, de megmaradt a Kór- és Gyógyszertani Intézet keretében. Személyzete az alábbi volt: *dr. Issekutz Hugó* magántanár, vezető gyógyszerész, *dr. Ferencz Áron* gyógyszerész, tanársegéd, *Lukinich Dezső* II. éves hallgató, gyakornok [5].

Issekutz Hugó 1915-ben elhunyt, utóda *Ferencz Áron* lett. *Dávid Lajos* neve, mint a gyógyszertár munkatársa először az 1910-es egyetemi évkönyvben olvasható. Dávid ekkor még hallgató volt, az egyetemet

1911-ben fejezte be. 1911-től intézeti gyógyszerész, 1913-ban szerezte meg a doktori fokozatot. Karrierjének további lépcsői már Szegedhez kötődnek.

Dr. Dávid Lajos rövid életrajza – címszavakban, adatokban [6-12]

Dávid Lajos Kézdivásárhelyen született, 1889. október 16-án. Édesapja, *Dávid Antal* temetkezési vállalkozó, jómódú örmény polgár, aki 4 gyermeket nevelt fel. Gyermekéveit részben Kézdivásárhelyen, részben Kolozsváron töltötte. A gimnáziumi tanulmányai után a kézdivásárhelyi *Jancsó Miklós* patikájában volt gyakornok, 1907 és 1909 között. A két év gyakornoki idő után 1909-ben iratkozott be a Ferenc József Tudományegyetemre, tanulmányait 1911-ben fejezte be. 1910-től az egyetemi gyógyszertár gyakornoka. Első publikációja 1911-ben jelent meg. Az egyetemi doktori fokozatot 1913-ban nyerte el, a *Hydrastis canadensis L. gyökértörzse és kivonata hidrastin tartalmának a különböző gyógyszerkönyvek metódusa szerint való meghatározásáról és a kivonat berberin tartalmának mennyileges meghatározási módjáról* c. értekezésével.

1921-1925 között Szegeden az Egyetemi Gyógyszertár megbízott vezetője, mint gyógyszertári vegyész, 1925-58 között az Egyetemi Gyógyszertár, majd 1931-től a Gyógyszerészeti Intézet és Egyetemi Gyógyszertár igazgatója, 1922-ben magántanárrá habilitálták, 1930-tól egyetemi címzetes rendkívüli tanár, 1944-től nyilvános rendes tanár. Az 1947/48. tanévben az Általános Orvosi Kar dékánja, a következő tanévben prodékán. 1952-ben életműve alapján „honoris causa” kandidátusi fokozattal tüntették ki. 1958-ban vonult nyugalomba. 1962-ben hunyt el. A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság, a Magyar Kémikusok Egyesülete, az American Chemical Society, a The American Advancement of Science, a berlini Deutsche Chemische Gesellschaft, a Fédération Int. Pharmaceutique tagja volt.

2. ábra: A gyógyszertár officinája a Kálvária téri gyógyszertárban és Dávid Lajos munkatársaival (Huttkay Margit, Mikó István, Bari Zsigmond)

3. ábra: A hallgatók laboratóriuma a Kálvária téren

4. ábra: Gyógyszergyártó laboratórium a Kálvária téren

5. ábra: A professzor dolgozószobája

6. ábra: A Gyógyszerészeti Intézet és az Egyetemi Gyógyszertár a Dóm téri épületegyüttes keleti szárnyában

7. ábra: Dávid professzor és Gergely Menyhért adjunktus

Dávid Lajos és tanszéke oktató munkája

Az Egyetemi Gyógyszertár ideiglenes elhelyezése a Kálvária téren

Az egyetem Szegedre településekor *Dávid Lajos* nehéz helyzetben volt. A gyógyszertár kinevezett vezetője, *Ferencz Áron* nem jött Szegedre és nem is adott információt további terveiről. (Az Egyetem 1921/22-es évkönyvében *Ferencz Áron* neve van feltüntetve a gyógyszertár vezetőjeként. Az 1922/23 tanév tanrendjében már *Dávid Lajos* neve szerepel a gyógyszerészeti műtan előadójaként, és mint a gyógyszertár megbízott helyettes vezetőjeként [4].) Ebben a felemás helyzetben *Dávid Lajos* igyekezett a legjobb tudása szerint helyt állni, szervezte a klinikák gyógyszerellátását és megkezdte a Kolozsvárról Szegedre települt hallgatók oktatását. Az 1921/22 tanév I. szemeszterében 95 gyógyszerészhallgató tanult az egyetemen, a II. félévre 86 hallgató iratkozott be. Ez a szám az 1922/23 tanév során emelkedett, 122, illetve 117 főre [13].

Az Egyetemi Gyógyszertár átmeneti helye a Kálvária tér 5/b alatti fémipari iskola épületében volt. Itt nyert elhelyezést a Belgyógyászati és Sebészeti Klinika és öt intézet, a Közegészségtani, a Gyógyszertani és Gyógyszerismereti, az Élettani, az Orvosi Vegytani intézetek, valamint a gyógyszertár. A zsúfoltság ellenére a gyógyszertár officinájában rend és tisztaság uralkodott (lásd ***2-5. ábrák***). Állandó gondot okozott a gyúlékony anyagok biztonságos elhelyezése [13].

A Gyógyszertár és az Intézet a Dóm térre kerül

1928. január 10-én döntött *Klebelsberg Kunó* elnökletével egy, erre a feladatra alakított bizottság a fogadalmi templom környékének rendezésére kiírt tervpályázatról. A pályázatot *Rerrich Béla* terve nyerte meg, a Dómot három oldalról körülvevő árkádos palotasorának tervével [13].

8. ábra: A Professzor és Horpácsy Frigyesné titkárnő

9. ábra: A Professzor Háznagy Andrásné gyógyszerésszel és Komáromi Istvánné laboránssal

A Dóm téri épületegyüttes keleti szárnyában kapott helyet az Egyetemi Gyógyszertár, és ekkor jelent meg az intézmény nevében a Gyógyszerészeti Intézet. A korabeli szaksajtó örömmel és büszkeséggel adott hírt a gyógyszerészképzés új otthonáról, *Novák Ernő* [14] és *Horváth Jenő* [15] mutatták be az új intézetet és gyógyszertárat.

Az intézet és a gyógyszertár az épület földszintjén és I. emeletén rendezkedett be. A földszinten volt a tágas, galériával ellátott officina, iparművész tervezte gyönyörű bútoraival. Innen nyílott az ügyeletes szoba. Itt helyezték el a tablettázó laboratóriumot, a raktárakat és a desztilláló helyiségét. Az I. emeleten volt a professzor és a munkatársak dolgozó szobája, a steril készítmények előállítására szolgáló laboratórium, a gyógyszervizsgáló laboratórium és a hallgatók tangyógyszertára. (Itt kapott helyet a professzori lakás is.) [14, 15]. A ***7– 9. ábrák*** néhány mozzanatot villantanak fel az intézet életéből.

Az oktatást kiemelten fontos feladatnak tekintette *Dávid Lajos*. Ennek bizonyítéka, hogy saját kiadásában tankönyvet jelentetett meg *Gyógyszerészet* címmel (I.-II kötet: Gyógyszervizsgálat, első rész: Minőleges vizsgálatok, második rész: Mennyileges vizsgá-
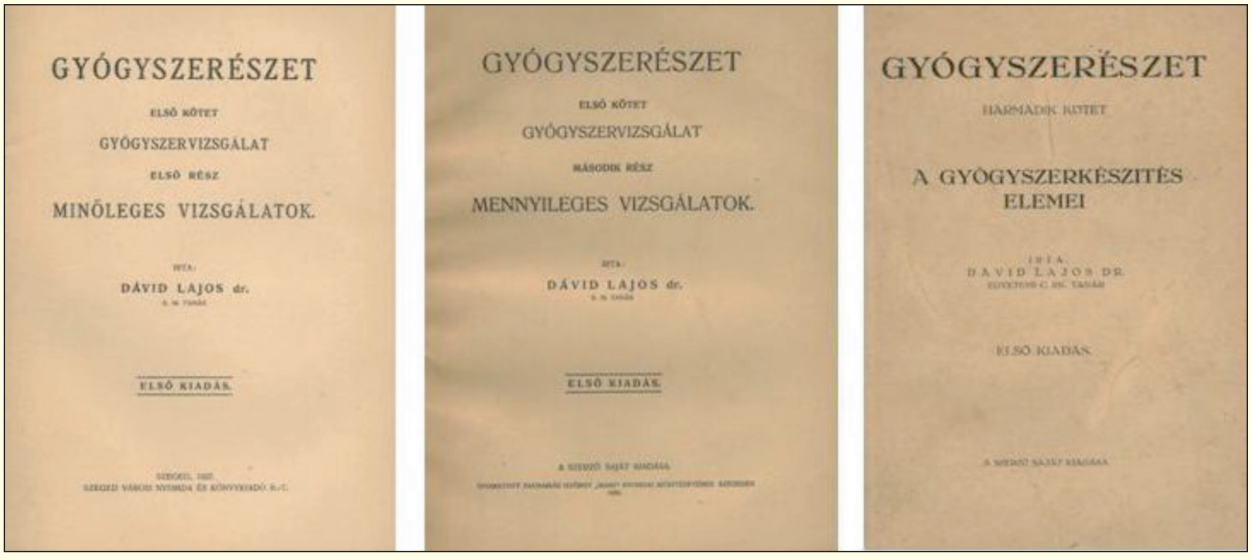
10. ábra: Dávid professzor 3 kötetes Gyógyszerészet c. könyve

I. táblázat

A gyógyszerészeti műveletek rendszere

átpárlás, lepárlás (destillatio)
behintés (conspergatio)
besűrítés, elpárologtatás (evaporatio)
bevonás (obducatio, dragatio)
centrifugálás (centrifugatio)
darálás, reszelés (limatio, rasio)
derítés (clarificatio)
dialysis
eldörzsölés (trituratio)
elegyítés (permixtio)
elfolyósítás (liquefactio)
erjedés (fermentatio)
eldörzsölés (agitatio)
gyúrás (malaxatio)
iszapolás (elutriatio)
kavarás, keverés (mixatio)
kisodrás (tortio)
kivonás (extractio)
kolálás (colatio)
kristályosítás (crystalisatio)
lecsapás (praecipitatio)
leöntés, letöltés (decantatio)
mérés (libratio, mensio)
oldás (solutio)
olvasztás (liquatio)
ömlesztés, megömlesztés (fusio)
őrlés (molitura)
rostálás (cribratio)
sajtolás (expressio)
sterlilezés (sterilisatio)
szállasztás (sublimatio)
szétmérés, szétosztás (dividatio)
szitálás (incerniculatio)
szűrés (filtratio)
törés, szétzúzás (conquasatio, contusio)
ülepítés (sedimentatio)
vágás, összemetélés (conscisio)

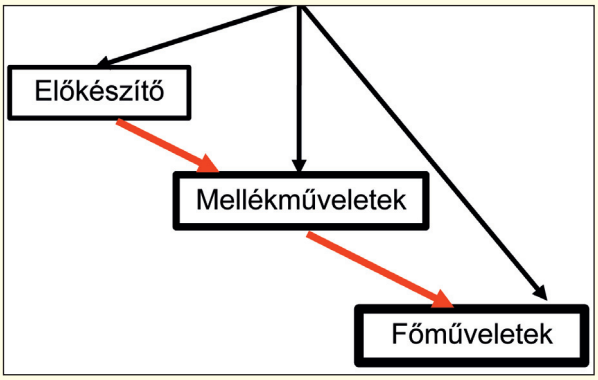

12. ábra: A gyógyszerészeti műveletek csoportosítása, jelleg szerint

latok [16], III. kötet: A gyógyszerkészítés elemei [17].)

Az 1940-ben életbe lépett új rendszerű négyéves gyógyszerészképzés fő tárgya lett a Gyógyszerészet (mai nevén Gyógyszertechnológia). Ez a tárgy 4 szemesztert kapott, a III. év két szemeszterében a galenikumok előállításával és vizsgálatával, a IV. éven a receptúrai (gyógyszertári) gyógyszerkészítés feladataival, elméletével és gyakorlatával ismerkedtek meg a hallgatók.

A III. kötet, *A Gyógyszerkészítés elemei* c. könyv alapján ismertetem Dávid professzornak a gyógyszerészetről és a gyógyszerkészítésről vallott „ars poetica”-ját [17].

A gyógyszerészet fogalmát és tárgyát a következőkben határozta meg: a gyógyszerészet gyakorlati tudomány, melynek feladatai: (i) receptúrai gyógyszerek készítése a kor tudományos eredményeinek felhasználásával, (ii) galenikumok készítése és vizsgálata, (iii) gyógyszeres összeférhetetlenségek (inkompatibilitások) gyógyszertári megoldásai, (iv) a gyógyszerkészítmények eltartása és stabilitásuk biztosítása.

Előadásainak vezérfonala és a legfontosabb témakörök az alábbiak voltak:

– gyógyszerészeti művelettan ismertetése,
– gyógyszeralakok ismertetése,
– inkompatibilis készítmények elkészítésének irányelvei,
– gyógyszeranyagok és gyógyszerkészítmények eltartása,
– gyógyszerek kiszolgáltatása, expediálása a betegeknek.

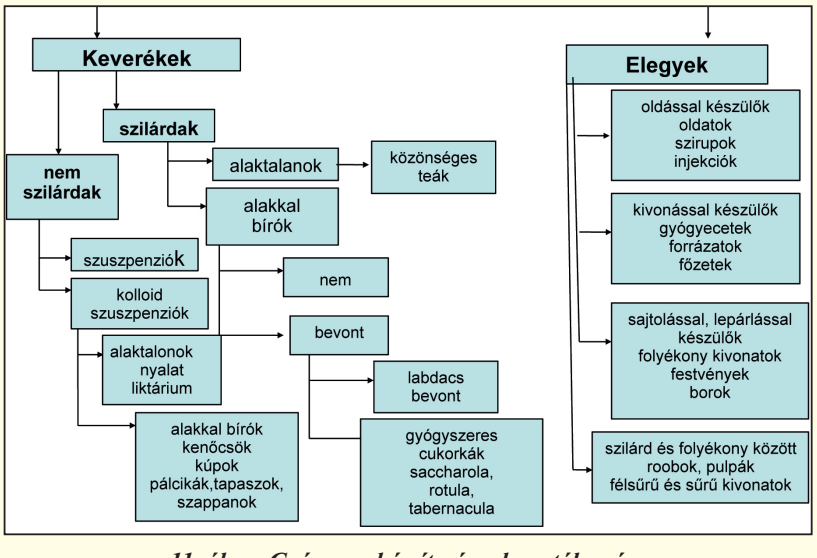

11. ábra: Gyógyszerkészítmények osztályozása

A gyógyszeralakok (ma inkább a gyógyszerformák terminus technicust használjuk) csoportosítását – *Dávid Lajos* rendszerezése alapján – az ***11. ábra*** mutatja be.

Hasonlóan logikusnak és tudományosnak tekinthetjük a gyógyszerkészítési műveletek csoportosítását is [15] (***12. ábra*** és ***I. táblázat***).

Dávid professzor úr nagyon nép-

13. ábra: A Professzor a hallgatókkal fehér asztalnál (a kép jobb oldalán Kőszegi és Jancsó professzorok)

14. ábra: Dávid professzor és a hallgatónők táncra perdülnek

szerű oktató volt a hallgatók körében. Ezt a népszerűséget nem a gyengekezűségével, a követelmények alacsony voltával érte el, hanem okos szigorával, következetességével és a hallgatók irányában megnyilvánuló atyai szeretetével. Az alábbi néhány kép (***13.*** és ***14. ábra***) a hallgatók körében ábrázolja a szeretett professzort.

Tudományos munka Dávid Lajos intézetében

Dávid Lajos első tudományos publikációja 1911-ben egyetemi tanulmányai befejezésének évében jelent meg (*A Hyperolról* – társszerző *Ferencz Áron*).

Kutatói érdeklődése igen széleskörű volt, de mindig a gyakorlat számára fontos és hasznos feladatból indult ki. Az általa kutatott legfontosabb témák az alábbiak:

– alkaloid kutatások, e fontos növényi hatóanyagok izolálása, kvalitatív és kvantitatív meghatározása. Különösen érdekesek az általa kidolgozott színreakciók és az izomer alkaloidok egymás melletti meghatározása,
– gyógynövényekből hatékony és stabil készítmények formulálása (pl. az ipekakuána gyökér és gyökértörzs sósavas kivonó folyadékkal történő extrahálása),
– új gyógyszerformák fejlesztése (pl. emulziók, korszerű kenőcsök, stabil vizes oldatok, tabletták, klóramfenikol szemcsepp), és gyógyszerforma vizsgálati módszerek bevezetése a készítmények minősítésébe,
– klinikai laboratóriumi vizsgálatokhoz módszerek és reagensek kifejlesztése.

Publikációinak száma 76, ezek közül 29 idegen nyelven (németül) jelent meg vezető német gyógyszerészi szaklapokban [18].

Irányítása alatt 33 egyetemi doktori értekezés készült el 1925-1948 között. (1948-tól a doktori cím megszerzése átmenetileg szünetelt.) Disszertánsai között 27 férfi és 6 nő volt. Az első disszertációt *Bari Zsigmond* készítette és védte meg 1925-ben, az utolsó disszertánsa *Frankó András* volt, aki 1948-ban védett. A disszertációk témák szerint megoszlását a ***16. ábra*** szemlélteti.

A szegedi professzorok esténként, a munkájuk befejeztével ún. professzori sétákon vettek rész a Tisza-parton. Ez igen jó alkalom volt a szakmai kérdések megvitatására, kooperáció kialakítására. Az egyik séta alkalmával vetette fel az egyik klinikus orvosprofesszor Dávid Lajosnak, hogy baj van több tablettával (a klinikus pilulát mondott), mert nem hatnak. Dávid professzor fejébe szöget ütött ez a felvetés, és megszerkesztette – bizonyára a világon első – kioldó készüléket, évtizedekkel megelőzve a biofarmácia kutatóit és a modern gyógyszerkönyveket. Dávid rögtön felismerte a hatástalanság okát, a hatóanyag valószínűleg nem oldódott ki a tablettából. A csiszolatos üveglombikot *Schlott János* üvegtechnikus mester készítette, a szinkron motorral a gyomor mozgását szimuláló mechanikát pedig *Jenei úr,* a Fizikai Intézet műszerésze szerkesztette. Sajnos, ezt az új korszakot jelentő készüléket Dávid nem publikálta [6] (***17. ábra***).

Az Egyetemi Gyógyszertár gyógyszerellátó tevékenysége

Az Egyetemi Gyógyszertár elsődleges feladata a klinikák gyógyszerellátásának biztosítása volt, és ez jelentette *Dávid Lajos* számára a legnagyobb kihívást.

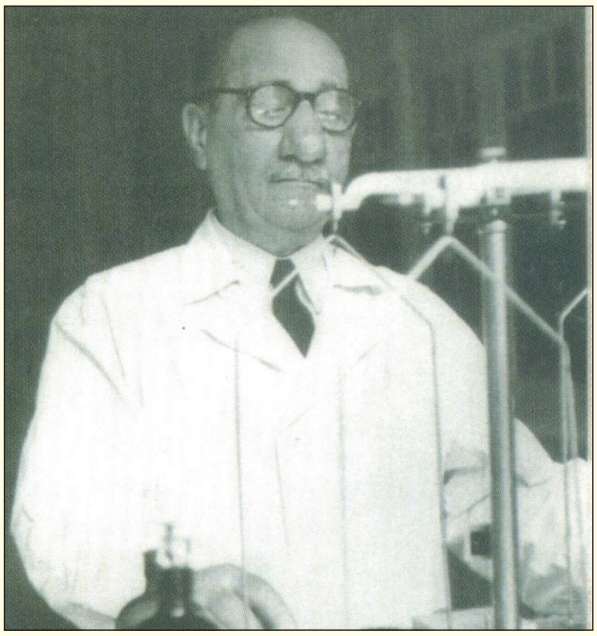

15. ábra: Dávid professzor munka közben

1930-tól jogszabály (320-0-11 sz. VKM rendelet) határozta meg az egyetemi gyógyszertárak működését és jogállását.

A Dávid professzor által vezetett gyógyszertárban 100-nál több ún. nosocomiális készítményt állítottak elő, amelyek jól pótolták a nehezen beszerezhető és méregdrága gyári készítményeket. Ez jelentős anyagi megtakarítást jelentett az egyetemnek, és nagy tekintélyt, komoly elismerést hozott a gyógyszertár vezetőjének, *Dávid Lajosnak*. Ezt a tevékenységét az intézet a II. világháború után is folytatta. *Novák István*, Dávid professzor fővegyésze 1948-ban beszámolt arról, hogy az Egyetemi Gyógyszertár 2 510 600 db tablettát állított elő.

Dávid professzort az oktató, kutató és gyógyszerellátó tevékenységében nagyszerű munkatársi gárda segítette. Illendő, hogy név szerint is megemlékezzünk a Gyógyszerészeti Intézet és Egyetemi Gyógyszertár gyógyszerész munkatársairól.

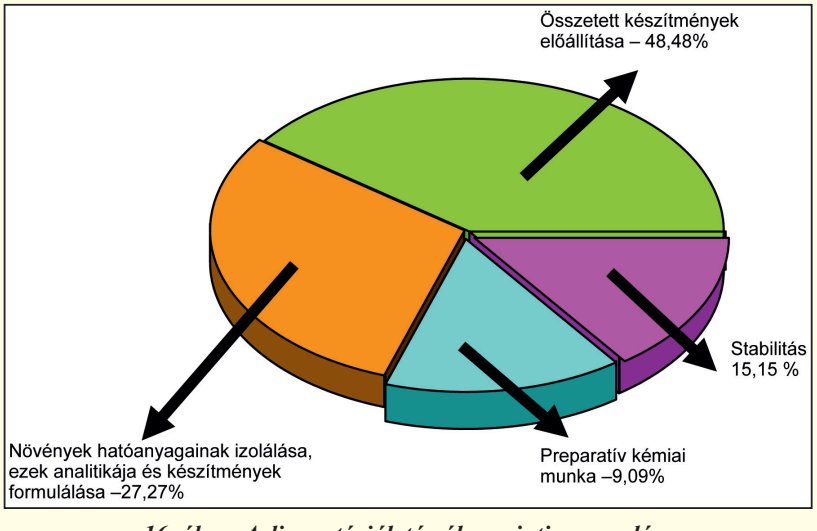

16. ábra: A disszertációk témák szerinti megoszlása

Az Egyetemi Gyógyszertár (1931-től Gyógyszerészeti Intézet és Egyetemi Gyógyszertár) gyógyszerészei 1921- 1945 között

Tanársegédek: *Bari Zsigmond* (később a pécsi egyetemi gyógyszertár vezetője), *Bereczky Klára, Császár Antal, Csontos Mátyás, Dózsa Márta, Flieg József, Fröhlich András, Huttkay Margit, Kekezovitch Miklós, Kéky Miklós, Korényi Ernő Kövedy László, Kuthy Gizella, Mikó István, Novák Ernő, Novák István* (később a Gyógynövény- és Drogismereti Intézet igazgatója), *Rákosfalvy Zoltán, Vetró Lajos* (később Csongrád megyei főgyógyszerész), *Zakar Zoltán.*

Gyakornokok: *Albissy László, Apró László, Bak Lajos, Bányai József, Bányai Zoltán, Barta László, Dobál László, Farkas József, Gál Julianna, Hegedűs Endre, Jankovich Zoltán, Miklós Zoltán, Nagy Albert, Nits Sándor, Papp Endre, Szerdahelyi László, Tarjányi József, Tulics József, Vanyúr László, Várady Lajos, Vígh Ferenc* [13].

A Gyógyszerészeti Intézet és Egyetemi Gyógyszertár gyógyszerészei 1945-1958 között

Báthori Jolán, Bogdánné Magyarlaki Anna (később a Gyógyszerhatástani Intézet tanársegéde, majd a Klinikai Kémiai Laboratórium munkatársa), *Borbély Erzsébet* (később a kecskeméti megyei kórház főgyógyszerésze), *Dobóné Wayer Mária*[1], *Ferenczi Ilona*[1], *Fröhlich András* (1959-től az Egyetemi Gyógyszertár vezetője), *Gergely Menyhért*[1], *Godán Julianna (Monostori Antalné)*[2], *Háznagyné (Romvári Olga)*[2], *Juharosné* (később *Hattyasiné*) *Oláh F. Gabriella*[2], *Horváth János, Kardos Katalin* (később a szolnoki megyei kórház főgyógyszerésze), *Keresztes Anna*[1], *Kilyénfalvi Ödönné*[2], *Koszteleczky Margit*[2], *Kovács Magdolna, Matejka Edéné*[2], *Molnár Éva, Novák István* (később a Gyógynövény- és Drogismereti Intézet igazgatója, a Kar dékánja), *Paluska Olga* (később gyógyszertárvezető Döbröközön), *Pataki Mihály, Regdon Géza*[1], *Regdonné Kiss M. Éva*[1], *Stieber Ilona*[2] [20].

Összefoglalás

A dolgozat egy kronológia táblázat segítségével végigköveti a Gyógyszerészeti (jelenleg Gyógyszertechnológiai) Intézet történetét a kez-

[1] az Intézetből ment nyugdíjba
[2] a gyógyszertárból ment nyugdíjba

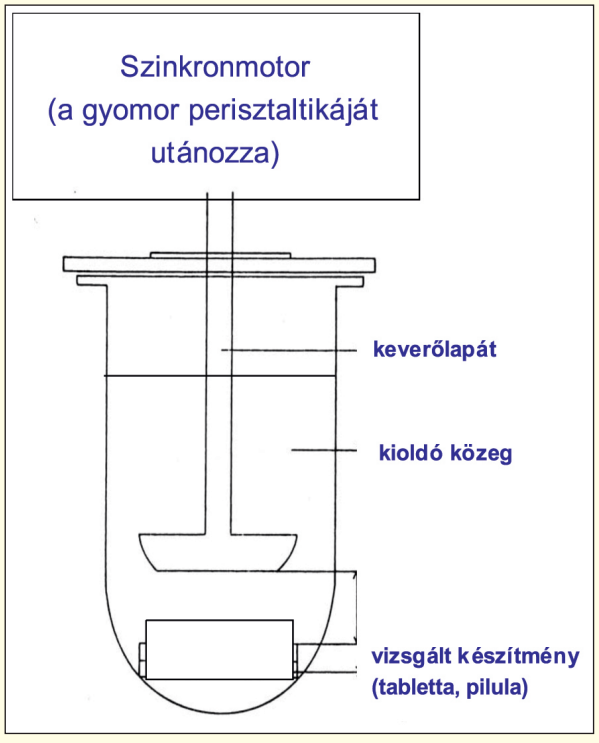

17. ábra: Dávid professzor kioldódás-vizsgáló készülékének modellje

detektől napjainkig. Bemutatja az alapító professzor, *Dávid Lajos* munkásságát, az oktató, kutató és klinikai gyógyszerellátó tevékenységét. Az 1931-től 1958-ig terjedő időszak volt az Intézet hőskora.

IRODALOM

1. *Péter H. M.*: Az Erdélyi gyógyszerészet magyar vonatkozásai. Kolozsvár, 2013. – 2. *Minker E.*: Gyógyszerészet, *46*, 229-230 (*2002*). – 3. *Minker E.*: Ez a Bókay, úgy látszik intelligens ember? Gyógyszerésztud. Kar kiadványa, Szeged, 2004. – 4. *Minker E.*: A gyógyszerészképzés története a Szegedi Tudományegyetemen (1972-1951) (In: A Szegedi gyógyszerészképzés és a Gyógyszerésztudományi Kar története. Szerk. *Erős István*, Szeged, 2007, 19-62. old. – 5. *Minker E.*: Gyógyszerészet *46*, 536-538 (*2002*). – 6. *Dávid Á. Z.*: Dávid Lajos élete és munkássága. Pályamunka a Szegedi Tudományegyetem Orvostudományi és Gyógyszerésztudományi Karai Öregdiák Szövetségének pályázatára (Öregdiák Szövetség Emlékkönyve, Szeged, 2006, 75-100. old.) – 7. *Novák I.*: Dávid Lajos. Gyógyszerészet, *7*, 390 (*1962*). – 8. Emlékülés Dr. Dávid Lajos születésének 100. évfordulója alkalmából. Gyógyszerészet, *34*, 227-232 (*1990*). – 9. *Péter H. M.*: Megemlékezés dr. Dávid Lajos gyógyszerészről, Kézdivásárhely neves szülöttéről. EME Orvostudományi Szakosztályának tudományos ülése, Kézdivásárhely, 1992. – 10. *Zallár A.*: Gyógyszerészet, *40*, 797-798 (*1996*). – 11. *Erős I.*: Oktatás és kutatás Dávid Lajos Intézetében. 9. Szent-Györgyi Napok, 2002. nov. 7. – 12. Szegedi Egyetemi Almanach (1921-1996) (Szerk. *Papp Kornélia* és *Dr. Marton János*), Szeged, 1997. – 13. *Szabó T., Zallár A.*: A Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem története. I. rész: Orvostudományi Kar 1921-1944. Szeged, 1992 – 14. *Novák E.*: Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság értesítője VII. évf. 427-428 (*1931*). – 15. *Horváth J.*: Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság értesítője VII. évf. 408-412 (*1931*). – 16. *Dávid L.*: Gyógyszerészet I. kötet 1. rész. Minőleges vizsgálatok, Szeged Városi Nyomda, 1927, 512 old. 2. rész: Mennyileges vizsgálatok, Szeged, Városi Nyomda, 1927, 239 old. – 17. *Dávid L.*: Gyógyszerészet III. kötet. A gyógyszerkészítés elemei, Szeged, Városi Nyomda, 1937, 203 old. – 18. Dávid Lajos tudományos közleményeinek jegyzéke. Összeállította Dávid Ádám Zoltán. – 19. A Szegedi Egyetem Gyógyszerészeti Intézetében készített doktori disszertációk gyűjteménye I.-II. kötet. Megtalálhatók a SZTE Gyógyszertechnológiai Intézet könyvtárában. – 20. A SZOTE évkönyvei és tanrendjei.

E r ő s I.: ***History of a Department. Part 1. Hero era. Lajos Dávid was born 125 years ago***

The paper follows the history of the Department of Pharmacy (at present Department of Pharmaceutical Technology) with help a chronologic table from the beginning to the present days. The founder professor's activity is introduced on the areas of education, investigation and pharmaceutical service. The period from 1931 to 1958 was the hero era of this Department.

SZTE Gyógyszertechnológiai Intézet, Szeged, Eötvös u. 6. – 6720